

TAKO 8.2.2017

Yhteisölliset kokoelmat / Workshop

Osallistujat

Pj. Kirsi Ojala, Tekniikan museo
Sihteeri Päivi Myllylä, Visavuoren museosäätiö
Kommentaattori Leena Järvelä, Salon historiallinen museo

Marina Bergström, Suomen Rautatiemuseo
Päivi Yli-Karhula, Riihimäen kaupunginmuseo
Elina Holopainen, Suomen Rautatiemuseo
Tommi Uutela, Helsingin kaupunginmuseo
Outi Penninkangas, Tampereen museot
Riitta Kela, Helsingin kaupunginmuseo
Vilma Lempiäinen, Kymenlaakson museo
Päivi Aunuksenaho, Lottamuseo
Meri Ylimannila, Sagalundin museo
Anne Vanhanen, opiskelija
Marjo-Riitta Rantamäki, Saamelaismuseo Siida
Anni Guttorm, Saamelaismuseo Siida
Suvi Kettula, Espoon kaupunginmuseo
Juha Jämbäck, Porvoon museo
Anne-Elina Hintikka, Hotelli- ja ravintolamuseo
Helena Hämäläinen
Marjo Ahonen, Suomen käsityön museo
Minna Turtiainen, Gallen-Kallelan Museo
+ yksi jonka nimestä ei saa selvää

Alustuksen ja siihen liittyvän keskustelun tiivistelmä:

- ➔ Vapaaehtoistyössä on monen museon juuret, mutta osassa museoissa talkooperinne on katkennut ja nyt on intresseissä sen elvyttäminen. On myös museoita, joissa talkoolaistoiminta on vakiintunut, esim. Salon Elekroniikkamuseo, Ilmailumuseo (ei osallistujia workshopissa) ja Tekniikan museo.
- ➔ Museoilla on käytettävissään perinteisten talkoiden lisäksi uusia tapoja ja välineitä tarjota vapaaehtoistehtäviä, kuten some-ryhmät, joissa keskustellaan ja jaetaan tietoa eri aiheista ja vaikkapa tunnistetaan valokuvia, esineitä. Lisäksi Jyväskylästä lähtöisin oleva Kulttuuriluotsitoiminta on levinnyt ainakin Tampereelle. Luotsit auttavat ja kannustavat kulttuurin pariin ihmisiä, joilla on korkea kynnys lähteä museoon, teatteriin, elokuviin, lavatansseihin ja muuhun kulttuuritoimintaan.
- ➔ Aihe on hyvin ajankohtainen, ja museoiden kannattaa valmistautua tuleviin vapaaehtoistyön tarpeisiin ja myös raportointiin rahoittajille.

Ryhmä 1. Yhteisöllisyys

Millaista yhteisöllisyyttä museot voivat luoda tai tukea?

- aihepiiriin liittyvä, temaattinen, alueellinen yhteisöllisyys
- ystävähdistykset, verkon yhteisöllisyys
- Avoin data välineenä
- Edellyttää vastavuoroisuutta
- Edellyttää kiitoksen ja tunnustuksen antamista, huomiota vapaaehtoistyöntekijöille
- Museo on ihmisten oma, heitä varten! Antaa tilan ja tilaisuuden jakaa osaamistaan, asiantuntijuuttaan
- Vastavuoroisuus: museon edustajat mukana yhteisöjen toiminnassa ja tapahtumissa

Minkälaisia osallisuuden kokemuksia museot voivat antaa?

- Museo on ihmisten oma: tämän kokemuksen voi tuottaa myös näyttelykävijälle!
- Aiheen kautta, erikoisalan yhteisöjä – samasta aiheesta kiinnostuneita muitakin voi tavata
- On osa porukkaa, sosiaalisuus, vaikka ei olisi niin kiinnostunut aiheesta, voi kokea olevansa osa ryhmää
- Antaa mahdollisuuden jakaa asiantuntijuutta, erilaista osaamista
- Tunnustetuksi ja tunnetuksi tuleminen. Moni asia muuttuu vauhdilla: se mitä on tehnyt ja osannut ei enää olekaan tärkeää – museon kautta voidaan osoittaa, että se on silti merkityksellistä.
- Ääneen lausuttu kiitos!
- Nuoremmillekin – miten nuoremmat saisi mukaan.
-

Voiko museo lisätä vaikuttavuuttaan/näkyvyyttään/läsnäoloaan paikallisesti, alueellisesti tai temaattisesti vapaaehtoistyön välityksellä?

- Kulttuuriluotsitoiminta hyvä benchmarkata. Luotsit ovat museon hyviä museon puolestapuhujia ja tuovat uusia käyttäjiä museolle, jopa taloudellista hyötyä (esim. valokuvien tilausta)
- Vapaaehtoistyöstä resurssi, mahdollistaa kokoelmien avaamisen

Ryhmä 2. Mitä töitä ja kenelle?

Millaisia mielekkäitä töitä vapaaehtoisille on tarjolla museoissa? Vaihtoehdot?:

- monitasoisuus nikkaroinnista esine- ja kuvatunnistamiseen, ohjauksessa myös luettelointi, digitointi, yleisöpalvelujen työt (tapahtumat, työnäytökset, työpajat, opastukset)
- lyhytaikaisia ”täsmäprojekteja” (Riihimäen museon autoprojekti) ja laajempia kokonaisuuksia
- Museo olohuoneena – ajattelu: Käsitönmuseo tarjoaa tilan ja kahvinkeitin käsitöiden tekemiseen, myös nuoria mukaan: tarjotaan tila oleskeluun tai läksyjen tekoon, pelaamiseen tms. intressien mukaan.

Resurssit? Kuka vetää?

- Aloita pienestä, jotta se on hallittua.
- Mieti työn sisältö ja tehtävät tosi tarkkaan, jotta toiminta ei hajoa käsiin

- Ohjausresurssi tarvitaan
- Museon hallinnolle ja päättäjille pitää tähdentää, että vapaaehtoiset ei ole säästö vaan se on investointi!

Ryhmä 3. Hyvät käytännöt

- Vapaaehtoistyön vaikuttavuutta on todella hankala osoittaa ja laskea, tarvitaan järkeviä ja toimivia mittareita

Museoammattillisuus vs. vapaaehtoisuus. Museoetiikka, museon omat arvot ja tehtävät?

- Yhteisten pelisääntöjen luominen on tärkeää, jotta kaikki tietävät mitä tehdään ja missä rajoissa: tiedoksi sekä museoammattillisille että vapaaehtoisille
- Museotyön kurssin pitäminen yksityisille ihmisille, jotka ovat kiinnostuneita perehtymään asiaan
- Museon eri toimintoihin tutustuttaminen, kokoelmatyön käytäntöihin tutustuttaminen, museoetiikan avaaminen!
- Luottamuksen osoitus: kokoelmatiloihin pääsy! Voi olla suuri kokemus!
- Kirjatut säännöt vapaaehtoistoiminnalle, vuorovaikutteisuus. Toimintasuunnitelma yhdessä?
- Ei liian tiukat säännöt, ei koulumaisuutta? Rennompi, vuorovaikutteisempi!
- Pitää sitoutua arvoihin
- Ilmailumuseossa tulossa julkaisu vapaaehtoistoiminnasta (*julkaistu TAKO-seminaarin jälkeen: <http://ilmailumuseo.fi/vapaaehtoistyö-ja-yhteisopalvelut/>*)
- Vapaaehtoisten vakuutus!

Kuinka sitouttaa vapaaehtoiset?

- Museo jakaa työtään ja osaamistaan vapaaehtoisille
- Museo tarjoaa vapaaehtoiselle toiminnan foorumin. Yhteisön, samat kiinnostuksen kohteet. Tarjotaan tila, aineisto ja paikka yhteistoimintaan
- Toimintaa samoista asioista kiinnostuneiden kanssa
- Rajat myös sille, miten paljon tarjotaan ilmaista tilaa ja resursseja. Sovittuja sääntöjä esim. Tilankäytössä. Ei ainoastaan kokoelmapuoli tiedä käytäntöjä, vaan se täytyy viedä tiedoksi koko talolle, kaikille museon toimijoille

Mistä uusi "eläköityvien" tai muuten lopettaneiden tilalle?

- Vakiintunut museon ystävätoiminta-ryhmä tuo mahdollisesti uusia kiinnostuneita

Ryhmä 4. Jaettu asiantuntijuus

Miten museot voivat jakaa kokemuksiaan ja asiantuntijuuttaan vapaaehtoistyön saralta? Kuinka saamme hyvät käytännöt jakoon?

- Tarvitaan esimerkkejä hyvistä käytännöistä. Kokemusten jakaminen henkilökohtaisesti tärkeää, esim. TAKO-seminaarin yhteydessä – alustat eivät aina toimi.
- Onko olemassa ystäväyhdistys-verkostoja?
- Jokin keino jakaa matalalla kynnyksellä pieniäkin juttuja / some?
- Kokemuksia myös ns. Mönkään menneistä jutuista!
- On ilmestynyt julkaisu vapaaehtoistyön ohjaamisesta Kansalaisfoorumi.net:ssä (*tämä ennen kuin Ilmailumuseon julkaisu oli ilmestynyt*)

- Vapaaehtoisilta voisi myös kysyä pelisääntöjä, mitä he haluavat ja mitä he odottavat toiminnalta – vapaaehtoisten ääni kuuluviin.

TAKO:n rooli?

- Voisiko TAKO tehdä julkaisun/oppaan vapaaehtoistyöstä museoissa (*Tämäkin ennen kuin oli tieto Ilmailumuseon julkaisun sisällöstä*)
- Kokemukset jakoon TAKO:n kautta